

۲۵۴۹۱۰۹

اقتصاد آبی

دریچه‌ای به جهان اقتصادی دریا

دفتر اول، صید و آبریز پروری

تألیف:

دکتر مهدی یزدانی

روح‌الله احسانی

سر شناسه	یزدانی، مهدی، ۱۳۶۱ -
عنوان و پدیدآور	اقتصاد آبی: دریچه‌ای به جهان اقتصادی دریا؛ دفتر اول، صید و آبی‌پروری / تألیف: دکتر مهدی یزدانی، روح‌الله احسانی
مشخصات نشر	تهران: نورعلم، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری	۲۴۲ص. تصویر، شکل.
شابک	۹۷۸-۹۶۴-۱۶۹-۶۶۵-۷
موضوع	صنایع دریایی - ایران -- Navigation equipment industry -- Iran -- بندرها -- جنبه‌های اقتصادی -- ایران - Harbors -- Economic aspects -- حمل و نقل دریایی -- ایران - Shipping -- شیلات -- ایران - Fisheries -- احسانی، روح‌الله، ۱۳۵۷، مولف.
شناسه افزوده	HD ۹۶۹۶
رده بندی کنگره	۳۸۰/۹۵۳
رده‌بندی دیویدی	

نشر نورعلم: تهران - انقلاب - خ ۱۲ فروردین - پلاک ۲۹۰ - تلفن: ۶۶۴۰۵۸۸۰ و ۶۶۹۵۷۰۲۱
 پخش: قلم سینا - انقلاب - ۱۲ فروردین - ساختمان ۲۸۶ تلفن ۶۶۹۵۷۰۲۱ و ۶۶۹۵۷۱۲۰
 وب سایت <https://www.modiranketab.ir> پیج اینستاگرام @modiranketab

اقتصاد آبی؛ دریچه‌ای به جهان اقتصادی دریا

دفتر اول، صید و آبی‌پروری

تألیف: دکتر مهدی یزدانی، روح‌الله احسانی

ناشر: نورعلم

نوبت چاپ: اول، ۱۴۰۳ / ۲۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۱۶۹-۶۶۵-۷

چاپ و صحافی: نوین

قیمت: ۳۵۰۰۰۰ تومان

در صورت عدم دسترسی به کتاب‌ها، از طریق تماس
 با شماره ۰۹۱۲۳۳۳۴۲۲۹ به تمام نقاط ایران ارسال می‌شود.

نخست نوشت

۱۳	دفتر اول چه می خواهد بگوید؟
۱۵	ساختار این دفتر
۱۶	قدردانی
۱۷	واژه شناسی

فصل اول؛ چرا اقتصاد آبی؟

۲۱	بخش ۱ - اثرات الهام بخش اقتصاد آبی، بر اقتصاد بین الملل
۲۵	۱،۱ تجارت بین الملل
۲۵	۱،۱،۱ نظریه های سوداگران
۲۶	۱،۱،۲ نظریه های کلاسیک
۲۷	۱،۱،۳ نظریه های نئوکلاسیک
۲۸	۱،۱،۴ نظریه های نوین تجارت بین الملل
۳۰	۱،۲ مالیه بین الملل
۳۱	۱،۳ جمع بندی

فصل دوم؛ اقتصاد آبی، نما از بیرون

۳۴	بخش ۲ - روزآمدترین گزارش بانک جهانی از «اقتصاد آبی»
۳۵	۲،۱ بحران های اقیانوس
۳۶	۲،۲ وابستگی میلیاردها نفر به اقتصاد آبی
۳۷	۲،۳ تخریب اقیانوس ها توسط انسان
۳۸	۲،۴ آلودگی آب ها
۳۹	۲،۵ زمینه های متنوع اقتصاد آبی
۴۰	روزنه شماره ۱: چالش های آماری ماهیگیری کوچک مقیاس و معیشتی کشورها
۴۰	• اختلال آماری در صید کوچک مقیاس
۴۳	• اختلال آماری در آبی پروری

۱۸۶	۱۳، ۲، ۲. شاغلان در شمال
۱۸۷	۱۳، ۲. مزارع آبیان پرورشی
۱۸۹	۱۳، ۳. صنایع شیلاتی
۱۸۹	۱۳، ۳، ۱. مصرف آبیان تازه یا فراوری شده در دنیا
۱۹۰	۱۳، ۳، ۲. صنایع فراوری شیلاتی در ایران
۱۹۱	روزنه شماره ۵: سرمایه‌گذاری در بخش صید و آبیان ایران

۱۹۲	بخش ۱۴ - صید و ماهیگیری در شمال و جنوب کشور
۱۹۳	۱۴، ۱. ماهیگیری در جنوب
۱۹۴	۱۴، ۱، ۱. ترکیب صید در جنوب
۱۹۵	۱۴، ۱، ۲. ترکیب ناوگان ماهیگیری در جنوب
۱۹۶	۱۴، ۱، ۳. باراندازهای جنوب
۱۹۷	۱۴، ۱، ۴. ناپایداری‌های منابع صید در جنوب
۱۹۸	۱۴، ۲. ماهیگیری در شمال
۱۹۹	۱۴، ۲، ۱. ترکیب صید در شمال
۲۰۰	۱۴، ۲، ۲. ترکیب ناوگان ماهیگیری در شمال
۲۰۰	۱۴، ۲، ۳. باراندازهای شمال
۲۰۱	۱۴، ۲، ۴. ناپایداری‌های منابع صید در شمال
۲۰۲	۱۴، ۳. جمع‌بندی
۲۰۳	روزنه شماره ۶: اقتصاد آبی در کشورهای جزیره‌ای
۲۰۴	• مقابله با جزر و مد

۲۰۸	بخش ۱۵ - شرایط استان‌های کشور، در حوزه‌های گوناگون صید و آبی‌پروری
۲۰۹	۱۵، ۱. صید
۲۰۹	۱۵، ۱، ۱. خوزستان
۲۰۹	۱۵، ۱، ۲. بوشهر
۲۱۰	۱۵، ۱، ۳. سیستان و بلوچستان
۲۱۰	۱۵، ۱، ۴. هرمزگان

۲۱۱	 استان های شمالی ۱۵,۱,۵
۲۱۲	 آبی پروری ۱۵,۲
۲۱۲	 شرایط کل آبی پروری کشور ۱۵,۲,۱
۲۱۴	 کل آبی پروری کشور به تفکیک گروه های گونه ای ۱۵,۲,۲
۲۱۶	 کل آبی پروری کشور به تفکیک استان ها ۱۵,۲,۳
۲۱۶	 میزان تولید میگوی پرورشی (آب شور) به تفکیک استان ۱۵,۲,۳,۱
۲۱۷	 میزان تولید تیلاپیا به تفکیک استان ۱۵,۲,۳,۲
۲۱۸	 میزان پرورش ماهیان گرمابی (کپور ماهیان) به تفکیک استان ۱۵,۲,۳,۳
۲۲۰	 میزان پرورش ماهیان سردآبی به تفکیک استان ۱۵,۲,۳,۴
۲۲۲	 میزان برداشت از منابع آبی به تفکیک استان ۱۵,۲,۳,۵
۲۲۴	 میزان پرورش ماهیان خاویاری به تفکیک استان ۱۵,۲,۳,۶
۲۲۶	 میزان پرورش ماهی در دریا (قفس) به تفکیک استان ۱۵,۲,۳,۷
۲۲۸	 میزان تولید میگوی پرورشی (آب شیرین و شاه میگو) به تفکیک استان ۱۵,۲,۳,۸
۲۲۹	 میزان تولید ماهیان زینتی به تفکیک استان ۱۵,۲,۳,۹
۲۳۱	 میزان تولید جلبک به تفکیک استان ۱۵,۲,۳,۱۰
۲۳۲	 جمع بندی ۱۵,۳
۲۳۳	 عبارات اختصاری مرتبط ۱۵,۳

دفتر اول چه می‌خواهد بگوید؟

ایران ما سرزمین موهبت‌ها و فرصت‌هاست؛ فرصت‌هایی که معمولاً به شایستگی از آنها بهره‌برداری نمی‌شود. از جمله هم‌مرز بودن با بیش از ۲۵۰۰ کیلومتر از آب‌های بین‌المللی در شمال و جنوب و بیش از ۲۰۰۰ کیلومتر مرز رودخانه‌ای، وجود ده‌ها جزیره که چندتایی از آنها حتی از برخی کشورهای جهان وسیع‌ترند، وجود زیرساخت‌ها و ظرفیت‌های مناسب محیطی و انسانی که طی هزاران سال در سواحل دریاها و رودخانه‌ها و تالاب‌ها و سایر منابع آبی شکل گرفته، و مواردی از این دست، بخشی از فرصت‌های فوق‌العاده‌ای است که به خوبی از آنها بهره‌برداری نشده است.

اما مسئله بیش از نگاه محدود و بسته به مزیت‌های دریای پیرامین سرزمین ایران، و عدم استفاده کافی از این مزیت‌هاست! بیش از ۷۰ درصد سطح کره زمین را آب فراگرفته است. رودخانه‌ها، دریاها، دریاچه‌ها و اقیانوس‌ها، همگی حاوی منابع سرشار و عظیم زیستی و کانی و انرژی هستند؛ احتمالاً حتی بسیار بیشتر از منابع موجود در خشکی. از طرف دیگر، بشر - برای زیستن در کره خاکی، با کاستی‌های تشدیدشونده و بحران‌های فزاینده در منابع پایه مواجه است، که ضرورت نگاه به منابع آبی را بیش از پیش گوشزد می‌کند.

منابع سرشاری در دریاها و اقیانوس‌ها وجود دارد. بشر در یک چالش تاریخی از این ظرفیت غافل مانده است.

بیایید مرغ خیال را دقایقی پرواز بدهیم و اینطور فکر کنیم که انسان به جای ۲۹ درصد منابع موجود در سطح خشک و دست‌خورده و مستهلک شده زمین، به منابع بکر در تمام سطح زمین و بخصوص زیر آب دریاها و اقیانوس‌ها دسترسی داشته باشد. چه اتفاقات شگرفی رقم خواهد خورد! در این شرایط حتماً منابع پروتئینی و گیاهی دریا مسئله گرسنگی یک میلیارد نفری را محو خواهد کرد؛ جریان آب‌های شیرین می‌تواند مشکل منابع آبی را حل کند؛ منابع سرشار انرژی می‌تواند مضیقه‌های این حوزه را بکلی برطرف نماید؛ حمل و نقل با استفاده از کريدورها و

مسیرهای آبی شرایط متفاوتی را رقم خواهد زد؛ و نهایتاً استخراج منابع معدنی و عناصر موجود در لایه‌های زیرین دریا، کمبودهای بشر در این حوزه را از بین خواهد برد؛ در یک کلام، این دسترسی می‌تواند در از بین بردن ابرچالش‌های اساسی مادی و رفاهی زیست بشر در این کرهٔ خاکی نقشی تعیین‌کننده داشته باشد، و کیفیت زندگی انسان‌ها را دستخوش تحول نماید.

از منظر تاریخی، اشکال اساسی در بهره‌مندی انسان از منابع دریایایه، «دشواری دسترسی» به آن منابع بوده و هست. درواقع دشواری و ناپایداری زندگی در آب و سختی دسترسی به دریای طی سده‌ها و هزاره‌های متمادی، موجب شده فناوری‌ها و روش‌های استفادهٔ بشر از منابع دریایایه، کمتر توسعه پیدا کند.

دلیل این چالش تاریخی چیست؟

«اقتصاد آبی» تلاشی است تا ابعاد و فرصت‌های بی‌شمار اقتصادی آبی در ایران و جهان را شناسایی و معرفی کند. کتاب پیش روی شما، دفتر اول اقتصاد آبی است، که بر موضوع «صید و آبی‌پروری» متمرکز شده است. موضوعاتی همچون ابعاد متنوع حمل‌ونقل دریایی، منابع و معادن زیر دریا، اقتصاد ساحل، انرژی‌های دریایی، اقتصاد گردشگری، بیوتکنولوژی دریایی، نقش دانش‌های نوین مانند علوم شناختی و هوش مصنوعی در توسعه دریایایه و مواردی از این دست، موضوعات مورد نظر در دفترهای بعدی خواهد بود.